

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

Petr Sojka

Úvodník staronového předsedy

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 21 (2011), No. 1, 1–4

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150147>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 2011

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Kolega Kuben předsedal ζ TUGu již dvě volební období, a pro tuto nehonoranou a zodpovědnou funkci hledal nástupce. Nikoho nového s mladickým elánem však nenašel. I když jsem ze svého předchozího vedení ζ TUGu v letech 1995–2001 věděl, o jak nevděčnou funkci se jedná, nakonec jsem s kandidaturou na předsedu sdružení svolil, a na prosincové valné hromadě byl zvolen novým předsedou sdružení.

Nelze než poděkovat předchozímu předsedovi a výboru za to, že sdružení a jeho tradice byla udržena, včetně základního programu činnosti. Nejen že byl udržován diskusní list *cstex* a zpřístupňován archiv CTAN zrcadlením do Brna, byl pravidelně vydáván Zpravodaj sdružení zejména péčí šefredaktora Zdeňka Wagnera, byla založena tradice setkání $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ perience a péčí kolegy Stráže byly uspořádány první čtyři ročníky této akce. Aktiva sdružení byla využívána na podporu $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ových projektů doma i ve světě – fonty $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ Gyre, METAPOST, Lua $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ jsou na světě i díky finančnímu přispění ζ TUGu.

Mnoho se však od mého předání sdružení v roce 2001 kolegovi Olšákovi (2001–2004) změnilo, jak ukazuje například tabulka vývoje členské základny:

Rok	ČR				SR				Celkem			
	<i>N</i>	<i>S</i>	<i>K</i>	<i>G</i>	<i>N</i>	<i>S</i>	<i>K</i>	<i>G</i>	<i>N</i>	<i>S</i>	<i>K</i>	<i>G</i>
2000	230	88	36	0	47	9	10	0	278	97	46	0
2001	269	85	40	1	45	14	10	0	314	99	50	1
2002	264	70	40	1	25	4	9	0	290	74	49	1
2003	243	50	38	1	24	6	8	0	268	56	46	1
2004	237	46	36	2	25	3	8	0	263	49	44	2
2005	216	47	37	4	27	3	6	0	243	50	43	4
2006	205	40	35	2	29	3	6	0	234	43	41	2
2007	195	33	31	2	28	3	6	0	223	36	37	2
2008	183	30	25	2	27	3	3	0	210	33	28	2
2009	174	30	30	2	25	3	8	0	199	33	38	2
2010	168	29	23	2	25	3	6	0	193	32	29	2
2011	165	28	23	2	25	3	6	0	190	31	30	2

Sloupec *N* značí počet individuálních členů se základním členským příspěvkem, z nich *S* počet slevněných (studenti, důchodci), *K* počet kolektivních, z nich *G* počet středních škol (kolektivní člen se slevněným členským příspěvkem).

Před deseti lety byl ζ TUG v počtu členů lokálních sdružení uživatelů (LUG) na milion obyvatel na špičce pomyslného pelotonu LUG. Dnes tomu tak již není, a zájem o členství má trvale sestupnou tendenci. Je tedy načase se ptát, zda ζ TUG nabízí to, po čem je mezi uživateli poptávka, či zda je snižování počtu členů dáno objektivními faktory jako je současná globální krize, zvýšenými možnostmi využití a uplatnění mimo občanská sdružení jako je ζ TUG apod.

Největší členské příspěvky pro finanční zabezpečení chodu sdružení tradičně přináší kolektivní členové, za což jim patří dík. Jmenovitě jde o:

1. Centrum počítačových služeb – Fakulta strojní ČVUT, Technická 4, 166 07 Praha 6
2. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, Břehová 7, 115 19 Praha 1
3. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta elektrotechnická, Technická 2, 166 27 Praha 6
4. Ekonomická univerzita FHI, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava
5. Fakulta aplikované informatiky, Ústav matematiky, Nad Stráněmi 451, 760 01 Zlín
6. Fakulta dopravní ČVUT, Katedra aplikované matematiky, Konviktská 20, 110 00 Praha 1
7. Fakulta elektrotechniky a informatiky STU, Ilkovičova 3, 812 19 Bratislava
8. Fakulta informatiky MU, Botanická 68a, 602 00 Brno
9. Fakulta přírodních věd Žilinskej univerzity, Hurbanova 15, 010 26 Žilina
10. Fyzikální ústav AV ČR, v.v.i., Na Slovance 2, 182 21 Praha 8
11. Konzervatoř, Brno, tř. Kpt. Jaroše 45, 662 54 Brno
12. Matematický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava
13. Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno
14. MFF UK, Ke Karlovu 3, 121 16 Praha 2
15. Slezská univerzita v Opavě, Bezručovo náměstí 13, 746 01 Opava
16. Společnost elektrotechnického inženýrství, Ústav telek. FEKT, Purkyňova 118, 612 00 Brno
17. SPŠ a VOŠ Písek, Karla Čapka 402, 397 11 Písek
18. Technická univerzita v Košiciach, Letná 9, 042 00 Košice
19. Univerzita Karlova v Praze, Ústav výpočetní techniky, Ovocný trh 5, 116 36 Praha 1
20. Univerzita obrany, Kounicova 65, 662 10 Brno
21. Ústav fyziky plazmatu AV ČR, v.v.i., Za Slovankou 3, P.O. Box 17, 182 21 Praha 8
22. Ústav geoniky AV ČR, v.v.i., Studentská 1768, 708 00 Ostrava-Poruba
23. Ústav inf. a výpočet. tech. AV ČR, v.v.i., Pod vodárenskou věží 2, 182 07 Praha 8
24. Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v.v.i., Heyrovského nám. 2, 162 06 Praha 6

25. Ústav teorie informace a automatizace AV ČR, v.v.i., Pod vodárenskou věží 4, 182 08 Praha 8
26. Vysoká škola ekonomická, fakulta informatiky a statistiky, Nám. W. Churchill 4, 130 67 Praha 3
27. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební ÚMDG, Žižkova 17, 602 00 Brno
28. VŠB-TU Ostrava, Sokolská 33, 701 00 Ostrava
29. VŠB-TU Ostrava, fak. elektrotechniky a informatiky, 17. listopadu 15, 708 33 Ostrava-Poruba
30. Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní 8, 306 14 Plzeň

Kolektivní členové většinou deponují ve svých knihovnách Zpravodaj sdružení, který dostávají v několika kusech, a takto přirozeně sdružují uživatele na jednotlivých pracovištích a městech. Většina kolektivních členů jsou školy či ústavy Akademie – centra vzdělanosti, kde je $\text{\TeX}$ používán k publikování nebo je tam i vyučován či jinak podporován. Pokud víte ve svém okolí o organizaci, která $\text{\TeX}$ používá, prosím navrhnete, aby zvážila své členství v $\zeta\text{\TUGu}$.

Líbí se mi tradice německy mluvících $\text{\TeX}$ istů DANTE zvaná „Stammtische“. Jednou za dva týdny či za měsíc se ve některých městech pravidelně scházejí zájemci o $\text{\TeX}$ a sdílejí své zkušenosti a znalosti. I to je možná příčinou, že DANTE má více členů než celosvětový TUG. Pokud byste ve svém městě chtěli tuto tradici založit, směle do toho a $\zeta\text{\TUG}$ jistě pomůže dát místo setkání veřejnosti a svým členům ve známost.

Prioritou mého předsednictví na počátku třetí dekády činnosti sdružení bude stabilizace členské základny a zajištění aspoň minimálního chodu sdružení zajištěním zákonem daných povinností. Sem patří evidence členů, plateb členských příspěvků a odevzdání daňového přiznání. Základní činností sdružení pak je příprava a pravidelné vydávání Zpravodaje $\zeta\text{\TUGu}$. S členstvím $\zeta\text{\TUGu}$ v CrossRef souvisí předávání metadat vydaných článků do této celosvětové databáze, a to zpětně pro články vydané od roku 1991, včetně seznamů citací. To by mělo atraktivit i publikování ve Zpravodaji pro akademiky. Neméně důležitá bude prezentace $\zeta\text{\TUGu}$ na Internetu, aktuální a udržované webové stránky, funkční administrativní rozhraní databáze členů, mailové diskusní skupiny a péče o ftp archiv CTAN a sdružení. Pokud ještě zbudou síly, tak pokračování tradice pořádání $\text{\TeX}$ perience, podpora grantového systému $\zeta\text{\TUG}$ a finanční podpora dalších projektů jako je $\text{\LuaTeX}$.

Aktivity sdružení stojí a padají na ochotných jednotlivcích. Máte-li co sdružení nabídnout, ať už v souvislosti s výše naznačenými činnostmi sdružení, nebo byste chtěli začít novou aktivitu v duchu stanov sdružení, napište prosím na adresu výboru z tiráže! I když to na první pohled nevypadá, agenda s vedením neziskové organizace jako je $\zeta\text{\TUG}$ je nemalá – můj archiv výborového listu od roku 1993 má 4083 zpráv a to zdaleka nearchivuji vše.

Budeme vděčni i za pomocnou ruku v získávání nových členů, propagaci sdružení, editaci a redakci tematických webových stránek na připravovaném novém webu sdružení, ale i za konstruktivní náměty na nové aktivity či připomínky ke stávajícímu chodu sdružení.

*Masarykova univerzita, Fakulta informatiky, Botanická 68a, 602 00 Brno
<sojka@fi.muni.cz>*

Redakční systém odborného časopisu s podporou exportu do digitální knihovny

PETR SOJKA, MICHAL RŮŽIČKA

Postup zpracování odborných, zejména matematických časopisů je založen na $\text{\TeX}$ u a navazujících technologiích. Vydavatel většinou články zpřístupňuje a paralelně publikuje i elektronicky. Vytváří optimalizovanou verzi pro webové šíření, verzi pro archivaci, případně i verzi optimalizovanou pro čtení na obrazovce.

Článek popisuje navržený a implementovaný postup zpracování několika matematických časopisů deponujících svou produkci v České digitální matematické knihovně DML-CZ a následně v Evropské digitální matematické knihovně EuDML.

Publikování odborných časopisů

V akademickém světě se z mnoha stran ozývá známé „publikuj nebo zmiz“ (“Publish or Perish”). Množství každoročně publikovaných článků roste exponenciálně, a oblast technických věd a matematiky není výjimkou. Je třeba publikovat rychleji a kvalitně poskytovat metadata pro vyhledávací stroje, neboť většina uživatelů k článkům přistupuje přes vyhledávací portály. Velké procento odborných publikací a časopisů, zejména matematických, je sázeno $\text{\TeX}$ em. V Indii, Litvě či jinde po světě jsou firmy se stovkami zaměstnanců, které tyto publikace sázejí a zpracovávají pro vydavatele jako Elsevier nebo Springer.

Vydavatelé jednak svou produkci archivují v systémech jako Portico¹ pro případy katastrofických scénářů, jednak zpřístupňují předplatitelům a Google ve svých digitálních knihovnách jako je SpringerLink² nebo ACM Digital Library.

---

¹<http://www.portico.org/>

²<http://www.springerlink.com/>